

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา แม้ว่าภาคเกษตรจะมีบทบาทสำคัญทั้งในมิติของการผลิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ในด้านอาหารและเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้แก่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ รวมถึงเป็นฐานการผลิตที่สนับสนุนการกระจายสินค้าเพื่อการค้าและการส่งออกสำหรับการผลิตและบริการอื่นๆ แต่ความเข้มแข็งและความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรกลับมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรรายย่อย แนวทางการพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยส่งเสริมที่สามารถสนับสนุนการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อลดผลกระทบจากปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับภาคการเกษตรและความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงานชีวภาพของประเทศ อาทิเช่น พัฒนาองค์ความรู้และการส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น (คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙)

อย่างไรก็ตาม แม้ปัจจุบันภาครัฐจะมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตของชุมชนในการสร้างมูลค่าและการกระจายสินค้าทางการเกษตร อาหารและพลังงาน โดยการให้ความรู้กับภาคเกษตรกรในด้านการผลิตสินค้าการเกษตรที่ปลอดภัยตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP การพัฒนาคุณภาพสินค้าและบรรจุผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรสู่มาตรฐาน ตลอดจนการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ของสินค้าทางการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด แต่ผลที่ได้รับกับภาคการเกษตรกลับไม่ยั่งยืนยาวนาน ดังนั้นภาครัฐควรมีเสริมสร้างให้ชุมชนใช้นวัตกรรมทางธุรกิจในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งของชุมชนและสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ด้วยการนำภูมิปัญญาชาวบ้านและทรัพยากรในท้องถิ่นมาพัฒนาผสมผสานเข้ารูปแบบเพื่อพัฒนามูลค่าสินค้าของชุมชน (ลักษณะพร โรจน์พิทักษ์กุล, ๒๕๕๕) ซึ่งการพัฒนามูลค่าของสินค้าของชุมชนดังกล่าว ถือเป็น การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อชุมชนให้สามารถสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนได้อย่างยั่งยืน

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากจังหวัดบุรีรัมย์ประมาณ ๙๖ กิโลเมตร ระยะห่างจากที่ว่าการอำเภอลำทะเมนชัย ระยะทาง ๕ กิโลเมตร ซึ่งปัจจุบันมีเนื้อที่ ๕ ไร่ ๒๐ ตารางวา ตำบลศรีณรงค์มีพื้นที่รวมประมาณ ๗๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔๓,๗๕๐ ไร่ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีถนนสายอำเภอสตึก – อำเภอลำทะเมนชัย ผ่าน คุณภาพดินดีปานกลาง เหมาะแก่การทำอาชีพการเกษตร โดยพื้นที่ตำบลศรีณรงค์ มีสภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย ประชาชนส่วนใหญ่ ผลิตหรือสินค้าที่สำคัญของตำบลศรีณรงค์ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ และ ฝ้ายไหม จากการลงพื้นที่ได้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและสมาชิกของชุมชนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือการปลูกข้าวหอมมะลิทุ่งกุลารั้ว ซึ่งในตำบลศรีณรงค์ได้มีการรวมกลุ่มสมาชิกในชุมชนเพื่อการจัดจำหน่ายข้าวหอมมะลิทุ่งกุลารั้ว โดยใช้ชื่อว่า

๑.๓ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๑. เพื่อศึกษาบริบทของกลุ่มแม่บ้านวังศิลาในการจัดจำหน่ายข้าวหอมมะลิทุ่งกุลลา ในเขตพื้นที่ ตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์
๒. เพื่อศึกษารูปแบบช่องทางการจัดจำหน่ายข้าวหอมมะลิทุ่งกุลลาของกลุ่มแม่บ้านวังศิลา ในเขตพื้นที่ ตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์
๓. เพื่อพัฒนารูปแบบช่องทางการจัดจำหน่ายข้าวหอมมะลิทุ่งกุลลาของกลุ่มแม่บ้านวังศิลา ในเขตพื้นที่ ตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์

๑.๔ กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

กลุ่มแม่บ้านวังศิลา หมู่ที่ ๙ ในเขตพื้นที่ ตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์

๑.๕ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ทราบถึงข้อมูลบริบทของกลุ่มแม่บ้านวังศิลาในการจัดจำหน่ายข้าวหอมมะลิทุ่งกุลลา ในเขตพื้นที่ ตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์
๒. ได้รู้รูปแบบช่องทางการจัดจำหน่ายข้าวหอมมะลิทุ่งกุลลาของกลุ่มแม่บ้านวังศิลา ในเขตพื้นที่ ตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์
๓. ได้รู้รูปแบบการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายข้าวหอมมะลิทุ่งกุลลาของกลุ่มแม่บ้านวังศิลา ในเขตพื้นที่ ตำบลศรีณรงค์ อำเภอลพบุรี จังหวัดสุรินทร์